

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA REVIJA, KI ŠE IZHAJA

PLANINSKI

U E S T N I K

12
2022

TEMA MESECA

Klodwig Tschada

Z NAMI NA POT

V senci Kranja

4,20 €

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – **IZDELEK MESECA JANUARJA**

PRAVLJIČARIJA POD TRIGLAVOM, Kristina Menih

V zadnji dolini pod Triglavom se končuje človeku poznano življenje in se začenja domišljjski svet sanj. V svetu drugačnih zgodb se ne glede na razlike pletejo povezave poštenih duš, ki mislijo dobro. Prijateljstva med hišno ljubljenko, pitbulko Dixie, medvedom Demom, ježkom Pleškom, vilami, škrti in drugo visokogorsko in obmorsko družino so še kako mogoča, zanimiva in tudi poučna.

Format: 165 x 240 mm, 124 strani, italijanska vezava

CENA: V času od 1. 1. do 31. 1. 2023 lahko knjigo kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: 8,95 €* (redna cena: 17,90 €*).

*DDV je vračunan v ceno. Stroške poštnine plača naročnik.

NOVO V PLANINSKI TRGOVINI

KVIZ PLANINCI, Drži ali ne drži?

Izvirna in hitra igra za dva igralca združuje znanje, sklepanje, taktiko in nekaj sreče.

Navdušila vas bo z inovativnim načinom igranja, primerna pa je tako za otroke kot odrasle. Izvedeli boste več kot sto dejstev o planinstvu in hribih s kar štirih različnih področij – planinske kulture in zgodovine, planinskih poti, gorske narave in varnosti v gorah.

VABLJENI K NAKUPU!

Cena: 11,90 €

I N F O R M A C I J E · N A K U P · N A R O Č I L A

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico: 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana • telefon: 08 380 67 30 • faks: 04 589 10 35 • e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja osemnajstega v mesecu.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje. 122. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

www.planinskivestnik.com

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl, Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate, Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Steinbuch

ZUNANJI SODELAVCI

Peter Šilak, Mitja Filipič, Jurij Ravnik

LEKTORIRANJE

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško, Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

NAKLADA: 4300 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročeni prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije, Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu: <https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

080 18 93

Transakcijski račun PZS

IBAN: SI56 6100 0001 6522 5551

SWIFT: HDLSI22

DELAVSKA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 42 EUR, 66 EUR za tujino, posamezna številka 4,20 EUR, poletna številka 4,90 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25 % popusta na letno naročnino Planinskega vestnika (31,50 EUR). Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odgovore do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

Fundacija za šport

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI

Dve sonci za Razorjem

Foto Gregor Kresal

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Naši naši in naši njihovi

Nemogoče je določiti trenutek, ko se tehtnica naklonjenosti naroda nagne na eno ali na drugo stran. A ko se nagne, tam po navadi ostane. Pri tem imam v mislih običajne ljudi, ki se v življenju s tem vprašanjem niso posebej obremenjevali. Ne glede na to pa se je zgodilo, da je nekatere od njih zgodovina pozabila in jih ni priznala kot naše, druge, na primer uspešne znanstvenike, pa posvojila, čeprav jim to ni bilo v interesu. Deljenja na naše in njihove se nismo nikoli otrešli, spreminjala se je kvečjemu formulacija, kdo so "njihovi". Pred prelomom v dvajseto stoletje je na Kranjskem vladal politični razkol, ki se je na planinskem področju odrazil tudi v boju za slovenski obraz gora, ker so nemške sekcije na Kranjskem s kočami, potmi in tablami v nemškem jeziku germanizirale vzpeti svet. Boj za gore med Slovenskim planinskim društvom in Kranjsko sekcijo DÖAV je zaradi silnih viharjev v časopisu in posameznih rušilnih akcij, ki so se jih lotevali pregreti posamezniki, dobil skoraj mitske razsežnosti.

Vemo, kako se je končalo. Monarhija je po prvi vojni razpadla in SPD je naše gore "očistila" ostankov germanizacije. Nemške sekcije so bile ukinjene in dosežki njihovih članov so se, razen redkih omemb, razblinili ob nastanku kraljevine južnih Slovanov. A to v resnici ni bilo tako preprosto, kot prebrati prejšnjo poved.

Narodnost je bila do druge polovice 19. stoletja vezana bolj na status kot na etnično pripadnost, zato so se Slovenci, ki so znotraj monarhije iskali svoje mesto, politično razdelili na tiste, ki so videli prihodnost v dogovarjanju za ugodnosti s Habsburgi, in na radikalnejše, ki so zahtevali avtonomijo.¹ Spor z dolgotrajnimi posledicami med tedanjimi klerikalci in liberalci je najbolj goreče potekal ravno v letih ustanovitve SPD. Žal je politika dvojne narave, ki je navzlic glasnemu zavzemanju za slovenstvo paktirala tudi z nemško manjšino, odigrala usodno vlogo v slovenskem planinstvu.

Na Kranjskem so po zlomu monarhije Nemci postali predstavniki sovražne države in so se morali večinoma izseliti, v obliki kolateralne škode pa je to doletelo tudi prebivalstvo, ki ga politika načeloma ni zanimala – z nemštvom ga je morda povezovala javna služba, študij ali članstvo v nemškem športnem društvu (ker slovenskega ni bilo).

Namen oktobrskega članka o alpinistih na Kranjskem in aktualna zgodba Klodwiga Tschade v nobenem primeru nista poskus rehabilitacije tedanje nemške manjšine in njene vloge v naših gorah, temveč priložnost za mehak premik dojemanja "leta nič", pravega začetka organiziranega planinstva in alpinizma pri nas.

Ko je bila leta 1874 ustanovljena Kranjska sekcija DÖAV, je bila še nadnacionalna in je imela v svojih vrstah ugledne Slovence. Tudi ponesrečeni poskus organiziranja Triglavskih prijateljev iz Bohinja, še dve leti prej, je bil zamišljen kot nadnacionalen. A glavne pobudnike je zgodovina pozneje potisnila v ozadje in prikrila dejstvo, da smo kljub opozarjanju Johanna Frischaufa, za razliko od Hrvatov, na ustanovitev SPD po nepotrebnem čakali še dvajset let. Podobno je bilo v alpinizmu. V evropskem merilu uspešne plezalne vzpone (tedaj še naših) fantov in deklet, smo zaradi politične etikete namerno spregledali, začetke našega alpinizma pa potisnili v čas, ko so imeli vzponi "naših njihovih" že brado. Tokratna zgodba Klodwiga Tschade, Ljubljancana slovenskih korenin in najsposobnejšega alpinista na Kranjskem pred prvo svetovno vojno, je tipično ogledalo njihovega časa.

Dušan Škodič

¹ Borut Batagelj, *Strukturne spremembe v dojemanju gora na Slovenskem do začetka 20. stoletja*, 2010.

UVODNIK

1 **Naši naši in naši njihovi**

Dušan Škodič

TEMA MESECA

4 **Zmagovalec je tisti, ki je nekaj naredil iz sebe**

Dušan Škodič

INTERJUJ

22 **Miha Habjan**

Marta Krejan Čokl

KARNIJSKE ALPE

26 **Biser, ki ga skrivajo grape**

Olga Kolenc

SPOMINI

30 **Alpinistične jakne kot Helly Hansen**

Lidija Honzak

Z NAMI NA POT

32 **Spoznavanje manj znanega**

Andreja Erdlen

INTERJUJ

41 **Marko Volk**

Marta Krejan Čokl

TUJINA
46 **Maglič v megli**

Damir Šantek

DOŽIVETJE
50 **Brez Pelca mi živeti ni**

Marko Tonkli

DOŽIVETJE
54 **Ko se zaljubiš v Pireneje**

Marlenka Drevenšek

ZDRAVJE
59 **Gibanje z zavedanjem**

Mateja Pate

GORSKO REŠEVANJE
62 **Učasih kava ni samo kava**

Jernej Ržen

ALPINIZEM
64 **Zlati cepin za življenjsko delo Silvu Karu**

Mire Steinbuch

GORE IN VARNOST
65 **Posvet tudi o pasteh družbenih omrežij**

Zdenka Mihelič

POTI
66 **Od hladnih ledenikov do toplega morja**

Vladimir Habjan

PLANINSKA ORGANIZACIJA
68 **Inflacija vplivala na dvig članarine**

Zdenka Mihelič

- 69 **NOVICE IZ VERTIKALE**
- 71 **LITERATURA**
- 73 **PLANINSKA ORGANIZACIJA**
- 75 **FILM**
- 76 **U SPOMIN**

**USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI**

**PD CELJE MATICA JE V DOBRIH DVEH LETIH OSTALO BREZ
KOCBEKOVEGA DOMA NA KOROŠICI IN FRISCHAUFOVEGA DOMA
NA OKREŠLJU, DVEH PLANINSKIH DOMOV
NA TRASI SLOVENSKE PLANINSKE POTI.**

**SVOJ DAR ZA NOVI FRISCHAUF OV DOM
LAHKO NAKAŽETE NA RAČUN**

**NOVA KBM
0400 1004 7070 066.**

DRUŠTVO SE ZAHVALJUJE ZA VAŠ PRISPEVEK.

